

Uşak Üniversitesi Eğitim Araştırmaları Dergisi

Dergi Web sayfası: <http://dergipark.gov.tr/usakead>

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ÖĞRETİM TEKNOLOJİLERİ VE MATERYAL KULLANIMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİ¹

THE VIEWS OF SOCIAL STUDIES TEACHERS ON USE OF INSTRUCTIONAL TECHNOLOGIES AND MATERIALS

Kamil Uygun*, Sema Kılıçkara**

* Dr. Öğretim Üyesi, Uşak Üniversitesi, kamil.uygun@usak.edu.tr.

** Bilim Uzmanı, sema_vildan@hotmail.com.

Gönderilme Tarihi: 9 Ekim 2019

Yayınlanma Tarihi: 1 Kasım 2019

Özet: Bu çalışmada, Adana İli merkez ilçe ortaokullarında sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojisi ve materyal kullanımına ilişkin görüşleri incelenmiştir. Araştırma, tarama modeliyle tasarlanmıştır. Araştırmanın örneklemi, Adana ilindeki dört merkez ilçede (Seyhan, Sarıçam, Yüreğir ve Çukurova) görev yapan 231 sosyal bilgiler öğretmenlerinden oluşmaktadır. Örneklem, seçkisiz olmayan yöntemden biri olan uygun örnekleme yöntemi ile belirlenmiştir. Araştırmada “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım Becerileri” anketi veri toplama aracı olarak uygulanmıştır. Veriler analiz edilirken frekans, yüzde, standart sapma, aritmetik ortalama, t-testi ve varyans analizi kullanılmıştır. Araştırmada dört değişken olup, bunlar cinsiyet (kadın- erkek), kıdem (1-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21 ve üzeri), mezun olunan alan (sosyal bilgiler, tarih, coğrafya ve sınıf öğretmenliği) ve öğretmenlerin çalıştıkları kurumlardır (devlet okulları ve özel okullar). Araştırma bulguları neticesinde, cinsiyet değişkenine göre kadın ve erkek öğretmenlerin görüşleri arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark tespit edilmemiştir. Kıdem değişkenine göre hiçbir görüşte istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunamamıştır. Mezun olduğu alana ve çalıştığı kuruma göre bazı boyutlarda anlamlı farklılıklara ulaşılmıştır.

¹Uşak Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü’nde 1. Yazarın danışmalığında yürütülen 2. Yazarın “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Kullanımına İlişkin Görüşleri” başlıklı yüksek lisans tezinden üretilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Materyal, öğretmen, öğretim teknolojileri, sosyal bilgiler.

Abstract: In this research, the ideas about teaching technology and the material using of social sciences teachers working in secondary schools in Adana province are evaluated. This research, a descriptive research and scanning / survey method is used. The sampling of the study consists of 231 social studies teachers, specified by an appropriate sampling method which is not a random method, working in four central districts (Seyhan, Sarıçam, Yüreğir and Çukurova) of Adana. In the research "Teaching Technologies and Material Design Skills" questionnaire is used as a data collection tool. While analyzing data, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation t-test and analysis of variance are used. There are four variables in the research: these are gender (Male-Female), seniority (1-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21 and over), field (social studies, history, geography and class teaching), the Institution of the teachers worked (public schools-private schools). As a result of the findings of the study, no statistically significant difference was found between the views of female and male teachers according to the gender variable. According to seniority variable, no statistically significant relationship was found in any of the views. Significant differences have been reached in some dimensions according to the field and the institution.

Keywords: Material, teacher, instructional technologies, social studies.

Giriş

Günümüz dünyasında bilgi sürekli değişmekte, geçmişte öğrenilen bilgilerin üstüne yeni öğrenilen bilgiler koyulmaktadır. Eğitim sistemimiz, yetiştirilecek insan tipinin çağın gerektirdiği bilgilerle donanmasını hedeflemektedir. Günümüzün gerektirdiği bilgilerle dolu bireyler yetiştirecek olan kişiler öğretmenlerdir. Öğretmenler, modern bilgi ve teknolojiye sahip, değişime sürekli ayak uydurabilen, değişimi benimseyen kişilerden oluşması gerekir (Güven, 2001, s.20-27). İçinde bulunduğumuz ekonomik ve toplumsal yapı, öğrencileri sadece bilgi sahibi olan birey olarak görmemekte, öğrencileri kavramlar arasında bağlantılar kurabilen ve bu kavramların analizini ve sentezini yapabilen bireyler olarak yetiştirmeyi hedeflemektedir. Öğretmenin eğitim sisteminin belirlediği hedefleri, öğrencilerin elde edebilmesi için öğretmenin kendi bilgisi dışında ders için kullanabileceği yardımcı araç-gereçleri kullanmaları ile mümkün olabilmektedir (Göksel, 2007). Eğitim ve öğretimin amacı, bilgiyi alıp, bilgiyi verme düşüncesi değil, düşünebilmeyi öğrenen bireyler yetiştirmeyi hedeflemektedir. Bu sebeple modern okulların hazırladıkları programlar eleştirebilen, düşünebilen, üretebilen, bilgiye ulaşabilen bireyler yetiştirmektedir. Öğrencileri düşünme becerisini kazandırmaya yönelik program hazırlamaktadır (Çetintürk, 2014, s. 1). Karşılıklarına çıkabilecek tüm koşullara uyum gösterebilecek, esnek ve açık düşünebilen bireyler yetiştirmek eğitim sisteminin gayesi olarak

karşımıza çıkmaktadır. Sahip olduğumuz bir takım fikirler, önyargılar, genellemeler dünyaya bakışımızı ve sahip olduğumuz davranışlarımızı etkilemektedir. İnsanların birçoğu bu durumların oluşmasında ve bilişsel modellerin davranışlarımızı etkilediğinin farkında değildirler (Paul, 1984, s.5-14).

Sosyal bilgiler, günlük yaşamla bağlantılı her türlü bilgiden yararlanan ve bu bilgiler doğrultusunda kendini geliştirip elde ettiği veriler neticesinde ilerleme sağlayan bir disiplindir. Yeniden yapılandırılan sosyal bilgiler programları, sosyal bilgiler eğitimi öğretim teknolojileri ve materyallerle bütünleştirmiştir (Çetintürk, 2014, s. 1). Sosyal bilgiler dersi sadece belli başlı konuların ezberletilip bir zaman sonra unutulduğu derslerden biri olmamalıdır (Göksel, 2007). Sosyal bilgiler dersi, öğrencinin bilgiyi aktif biçimde almasını öngördüğü için öğretmene dayalı düz anlatım metodu yerini; çeşitli materyallerin desteklediği, öğrencinin süreç içerisinde aktif olduğu bir öğrenme yöntemine bırakmıştır. Bu noktada görsel ve işitsel materyallerin, sosyal bilgiler öğretiminde çok önemli bir yere sahip olduğunu söyleyebiliriz. Nitekim materyaller (tablo, grafik, harita, şekil v.b.) yapılandırmacı yaklaşımda hedeflenen aktif öğrenmeye öğrenciyi daha etkili yoldan ulaştırmaktadır. Materyaller, öğretmenin dersi anlatmak için harcadığı zamanı ve tahta kullanımını azaltır, çizimlere, şekillere ve grafiklere kolay bir biçimde ulaşmasını sağlar. Bunlar öğrencilerin seviyelerine uygun birçok örneği öğrenmelerini sağlar (Vural, 2004, s. 98). Sosyal bilgiler eğitiminde temel kaynak olarak kullanılan ders kitapları daha çok bilgi içeriklidir. Derslerde öğrenilenlerin, öğretmenin rehberliğinde öğrenci tarafından yaşamla bağının kurulması, olayların yorumlanması ve birtakım sonuçlara ulaşılması belli başlı materyallerin yardımıyla olacaktır. Eğitimde kullanılan öğretim materyalleri, öğrenme ve öğretme sürecinin temel yapı taşlarından biridir. Öğrencilerin bilgilerini, becerini, tutumlarını ve değerlerini geliştirirken kullanılan kaynaklar, araç ve gereçlerin hepsi, öğretim materyalidir (Şimşek, 2002, s.144).

Öğretim materyalleri, öğretme ve öğrenme sürecinde önemli bir rol oynar (Garton ve Graves, 2014, s.11). Doğru bir öğretim materyali tasarlamak ve geliştirmek için her bir bileşen dikkate alınmalıdır. Başka bir deyişle, uygun öğretim materyalleri, sistem yaklaşımındaki diğer bileşenlerin her birini yerine getirebilmelidir (Harsono, 2007, s.173). Öğretim materyali, öğretmenin öğrencileri derse teşvik etmek, öğretimi geliştirmek veya canlandırmak için kullandığı yardımcı bir nesnedir (Yani ve Ahmad, 2018, s. 84). Öğrenme ortamının fiziksel altyapısının iyileştirilmesi ve gerekli öğretim materyallerinin sağlanması, öğrenci başarısını artırmayı amaçlar (Bjorkman, 2004; Vermeersch ve Kremer, 2005; Apperson, Laws ve Scepansky, 2006; Barrera-Osorio, 2007; Audrey, 2008; Glewwe, Kremer ve Moulin, 2009; Muralidharan ve Sundararaman, 2010; Uzunöz, Aktepe ve Gündüz, 2017; Kul, Çelik ve Aksu, 2018).

Öğretim teknolojisi ve araç-gereç kullanılarak işlenen bir dersle öğrenme daha anlamlı ve verimli hale geldiği düşünülmektedir. Öğretim teknolojileri ve materyal kullanımıyla işlenen ders, öğrenci üzerinde olumlu gelişme sağlaması beklenir. Bu nedenle öğretmenlerin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımı yararlı olacaktır. Sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ihtiyaçları vardır. Öğretim teknolojisi ve materyal kullanımı, öğretmeni destekler, eğitim ve öğretimin anlamlı ve kalıcı olmasını sağlar. Bundan dolayı, sosyal bilgiler

öğretmenlerine önemli görevler düşmektedir. Bu bağlamda, sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşleri merak konusudur ve araştırmanın problemini oluşturmaktadır.

Araştırmanın Amacı

Bu araştırma, Adana ilinde görev yapan sosyal bilgiler dersi öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla yapılmıştır.

Yöntem

Araştırmanın Modeli

Çalışmada, tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modeli, geçmiş veya mevcut bir durumu olduğu gibi tanımlamayı amaçlayan bir araştırma yaklaşımıdır. Araştırmanın konusu olan olay, birey veya nesne, kendi koşullarında ve olduğu gibi betimlenmeye çalışılır. Bunları hiçbir şekilde değiştirme veya etkileme girişiminde bulunulmaz (Karasar, 2009, s.77).

Araştırmanın Örneklemi

Araştırmanın örneklemi, Adana ili merkez ilçeler olan Çukurova, Yüreğir, Sarıçam, Seyhan Ortaokullarında görev yapan toplam 231 sosyal bilgiler öğretmeninde oluşturmaktadır. Araştırmanın örnekleminde seçkisiz olmayan uygun örnekleme yöntemi kullanılmıştır.

Veri Toplama Araçları

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğretim teknolojilerine bakış açısını ve öğretim teknolojilerini kullanım becerilerini belirlemek gayesiyle “Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarım Becerileri Anketi” uygulanmıştır. Anketteki maddeler Varan ve Ergün’ün (2009) yapmış olduğu “Uygulamaya Dayalı Öğretim Teknolojileri Ve Materyal Tasarımı Becerileri Ölçeği Geliştirme” başlıklı çalışmasından alınmıştır. Ankette toplamda 40 madde yer almaktadır. Anketin cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı 0.95 olarak bulunmuştur. Yapılan faktör analizi sonucu ölçeği oluşturan 6 boyut belirlenmiştir. Analizlerde Boyut I, Boyut II, Boyut III, Boyut IV, Boyut V ve Boyut VI şeklinde kısaca verilmiştir:

- Boyut I: Dersin Genel Analizi, Planlaması, Tasarımı, Değerlendirmesini Yapabilmek ve Ders Anlatabilmek (1., 2., 3., 4., 5., 6., 7., 8., 9., 10., 11., 12., 13., 14., 15. ve 16 maddeler),

- Boyut II: Uzaktan Eğitim, Zeki Öğretim Sistemleri ve Çoklu Ortam Kullanabilmek (17., 18., 19., 20., 21. ve 22. Maddeler),
- Boyut III: Derste İnternet ve Yazılı Materyal Üretmek İçin Bilgisayar Kullanabilmek (23., 24., 25., 26. ve 27. Maddeler),
- Boyut IV: Çeşitli Araç ve Gereçleri Kullanabilmek (28., 29., 30., 31., 32. ve 33. Maddeler),
- Boyut V: Programlı ve İki Boyutlu Basılı Öğretim Materyali Hazırlayabilmek (34., 35., 36. ve 37. Maddeler) ,
- Boyut VI: Akıllı Tahta ve Tablet Bilgisayar Kullanabilmek (38., 39. ve 40. Maddeler).

Verilerin Analizi

Uygulanan anketler sonucunda ortaya çıkan veriler istatistik programına aktarılarak analiz edilmiştir. Ankete katılan öğretmenlerin betimsel verilerini ortaya koymak için frekans ve yüzde hesaplamaları yapılmıştır. İlişkisiz örneklem t-testi, tek yönlü varyans analizi (ANOVA) ve ANOVA testinin sonucunda anlamlı çıkan maddelerde ise yön belirlemek üzere HSD Tukey testi kullanılmıştır. Yaptığımız çalışmada Cronbach alfa güvenirlik katsayısı ,958 olarak tespit edilmiştir. Analizlerin öncesinde, veri setlerinin normal dağılımı ve varyansların homojenliği test edilmiştir. Verilerin normal dağılım gösterdiği ve varyanslarının grafikler üzerinde homojen bir dağılım gösterdiği gözlemlenmiştir.

Bulgu ve Yorumlar

Bu bölümde örneklemin bazı betimsel istatistikleri, yapılan anketin değerlendirilmesi sonucu elde edilen bulgular ve bu bulguların yorumları yer almaktadır.

Betimsel İstatistikler

Tablo 1. Örneklemin cinsiyet dağılımı.

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Cinsiyet	Erkek	109	47,2
	Kadın	122	52,8
	Toplam	231	100,0

Tablo 1’de araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet dağılımı görülmektedir. Araştırmaya katılanların %47,2’si erkek (n=109), %52,8’i ise (n=122) kadın öğretmenlerden oluşmaktadır.

Tablo 2. Örneklemın kıdeme göre dağılımı.

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Kıdem	1-5 yıl	54	23,4
	6-10 yıl	51	22,1
	11-15 yıl	56	24,2
	16-20 yıl	39	16,9
	21 ve üzeri	31	13,4
	Toplam	231	100,0

Tablo 2’de görüldüğü üzere araştırmaya katılanların %23,4’ü (n=54) 1-5 yıl arası kıdeme, %22,1’i (n=51) 6-10 yıl arası kıdeme, %24,2’si (n=56) 11-15 yıl arası kıdeme, %16,9’u (n=39) 16-20 yıl arası kıdeme, %13,4’ü (n=31) ise 21 yıl ve üzeri kıdeme sahiptirler.

Tablo 3. Örneklemın mezun olduğı alana göre dağılımı.

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Branş	Sosyal Bilgiler Öğretmeni	152	65,8
	Tarih Öğretmeni	46	19,9
	Coğrafya Öğretmeni	17	7,4
	Sınıf Öğretmeni	16	6,9
	Toplam	231	100,0

Tablo 3’te görüldüğü üzere araştırmaya katılanların %65,8’i (n=152) sosyal bilgiler öğretmenliği, %19,9’u (n=46) tarih öğretmenliği, %7,4’ü (n=17) coğrafya öğretmenliği, %6,9’u (n=16) ise sınıf öğretmenliği bölümünden mezun olmuşlardır.

Tablo 4. Örneklemın görev yaptığı kuruma göre dağılımı.

		Frekans (f)	Yüzde (%)
Görev yapılan kurum	Devlet okulu	182	78,8
	Özel okul	49	21,2
	Toplam	231	100,0

Tablo 4'e göre araştırmaya katılanların %78,8'i (n=182) devlet okulunda görev yaparken, %21,2'si (n=49) ise özel okulda görev yapmaktadır.

Cinsiyet Değişkeni İle İlgili Bulgular

Tablo 5. Cinsiyet değişkenine ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri boyutlarına ilişkin verilen dağılımı.

Boyutlar	Cinsiyet	N	$\bar{x}$	Ss	Sh	t	p
Boyut I	Erkek	109	4,30	0,45	0,04	,1,643	,102
	Kadın	122	4,40	0,48	0,04		
Boyut II	Erkek	109	3,48	0,85	0,08	1,08	,280
	Kadın	122	3,35	1,00	0,09		
Boyut III	Erkek	109	4,31	0,60	0,05	,351	,726
	Kadın	122	4,28	0,70	0,06		
Boyut IV	Erkek	109	4,37	0,56	0,05	-,484	,629
	Kadın	122	4,41	0,60	0,05		
Boyut V	Erkek	109	4,05	0,68	0,06	-,111	,912
	Kadın	122	4,06	0,77	0,07		
Boyut VI	Erkek	109	3,95	0,91	0,08	,677	,499
	Kadın	122	3,87	0,99	0,09		

Tablo 5 incelendiğinde cinsiyet değişkenine göre “Boyut I” görüşünde kadın öğretmenler ($\bar{x}=4,40$) ortalama ile erkek öğretmenler ise ($\bar{x}=4,30$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Cinsiyet ile “Boyut I” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,102$).

“Boyut II” görüşünde erkek öğretmenler ($\bar{x}=3,48$) ortalama ile “sahibim” görüşüne sahip iken kadın öğretmenler ($\bar{x}=3,35$) ortalama ile “kararsızım” görüşüne sahiptirler. Cinsiyet ile “Boyut II” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,280$).

“Boyut III” görüşünde erkek öğretmenler ($\bar{x}=4,31$) ortalama ile kadın öğretmenler ise ($\bar{x}=4,28$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler. Cinsiyet ile “Boyut III” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,726$).

“Boyut IV” görüşünde erkek öğretmenler ($\bar{x}=4,37$) ortalama ile kadın öğretmenler ($\bar{x}=4,41$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler. Cinsiyet ile “Boyut IV” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,629$).

“Boyut V” görüşünde kadın öğretmenler ($\bar{x}=4,06$), erkek öğretmenler ise ($\bar{x}=4,05$) “sahibim” görüşüne sahiptirler. Cinsiyet ile “Boyut V” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,912$).

“Boyut VI” görüşünde kadın öğretmenler ($\bar{x}=3,87$), erkek öğretmenler ($\bar{x}=3,95$) ortalama ile “sahibim” görüşüne sahiptirler. Cinsiyet ile “Boyut VI” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,499$).

Kıdem Değişkenine İle İlgili Bulgular

Tablo 6. Kıdem değişkenine ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri boyutlarına ilişkin verilen dağılımı.

Boyutlar	Kıdem	n	$\bar{x}$	Ss	Sh	F	p
Boyut I	1-5 yıl	54	4,28	,510	,069	,935	,444
	6-10 yıl	51	4,29	,455	,063		
	11-15 yıl	56	4,38	,465	,062		
	16-20 yıl	39	4,42	,398	,063		
	21 yıl ve üzeri	31	4,42	,519	,093		
Boyut II	1-5 yıl	54	3,30	,984	,134	,613	,654
	6-10 yıl	51	3,38	,874	,122		
	11-15 yıl	56	3,57	,992	,132		
	16-20 yıl	39	3,42	,829	,132		
	21 yıl ve üzeri	31	3,38	1,012	,181		
Boyut III	1-5 yıl	54	4,24	,656	,089	,332	,857
	6-10 yıl	51	4,28	,635	,088		
	11-15 yıl	56	4,33	,647	,086		
	16-20 yıl	39	4,38	,612	,098		
	21 yıl ve üzeri	31	4,27	,792	,142		
Boyut IV	1-5 yıl	54	4,34	,569	,077	,718	,580
	6-10 yıl	51	4,36	,580	,081		
	11-15 yıl	56	4,44	,555	,074		
	16-20 yıl	39	4,50	,540	,086		
	21 yıl ve üzeri	31	4,31	,732	,131		
Boyut V	1-5 yıl	54	4,14	,754	,102	,317	,867
	6-10 yıl	51	4,01	,647	,090		
	11-15 yıl	56	4,03	,781	,104		
	16-20 yıl	39	4,08	,652	,104		
	21 yıl ve üzeri	31	3,98	,870	,156		
Boyut VI	1-5 yıl	54	3,96	,932	,126	,156	,960
	6-10 yıl	51	3,90	,916	,128		
	11-15 yıl	56	3,92	1,038	,138		
	16-20 yıl	39	3,81	,836	,134		
	21 yıl ve üzeri	31	3,91	1,105	,198		

Tablo 6 incelendiğinde “Boyut I” görüşünde ($F=,935$, $p=,444$), Boyut II” görüşünde ($F=,613$, $p=,654$), “Boyut III” görüşünde ($F=,332$, $p=,857$), “Boyut IV” görüşünde ($F=,718$, $p=,580$), “Boyut V” görüşünde ($F=,317$, $p=,867$) ve “Boyut VI” görüşünde ($F=,156$, $p=,960$) öğretmenlerin verdikleri cevapları kıdem değişkenine göre istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır

Tablo 6 incelendiğinde kıdem değişkenine göre “Boyut I” görüşünde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,28$), 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar öğretmenler ($\bar{x}=4,29$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,38$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,42$), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ($\bar{x}=4,44$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Kıdem ile “Boyut I” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,444$).

“Boyut II” görüşünde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=3,30$), 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar öğretmenler ($\bar{x}=3,38$), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ($\bar{x}=3,38$) ortalama ile “kararsızım” görüşü belirtirken, 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=3,57$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=3,42$) ortalama ile “Sahibim” görüşüne sahiptirler. Kıdem ile “Boyut II” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,654$).

“Boyut III” görüşünde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,24$), 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar öğretmenler ($\bar{x}=4,28$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,33$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,38$), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ($\bar{x}=4,27$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Kıdem ile “Boyut III” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,857$).

“Boyut IV” görüşünde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,34$), 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar öğretmenler ($\bar{x}=4,36$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,44$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,50$), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ($\bar{x}=4,31$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Kıdem ile “Boyut IV” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,580$).

“Boyut V” görüşünde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,14$), 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar öğretmenler ($\bar{x}=4,01$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,03$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=4,08$), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ($\bar{x}=4,08$) ortalama ile “sahibim” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Kıdem ile “Boyut V” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,867$).

“Boyut VI” görüşünde 1-5 yıl arası kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=3,96$), 6-10 yıl arası kıdeme sahip olanlar öğretmenler ($\bar{x}=3,90$), 11-15 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=3,92$), 16-20 yıl kıdeme sahip öğretmenler ($\bar{x}=3,81$), 21 yıl ve üzeri kıdeme sahip öğretmenler ise ($\bar{x}=3,91$) ortalama ile “sahibim” düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Kıdem ile “Boyut VI” görüşü arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p>,960$).

Mezun Olunan Alan Değişkeni ile İlgili Bulgular

Tablo 7. Mezun olduğu alan değişkeni ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri boyutlarına ilişkin verilen dağılımı.

Boyutlar	Mezun Olduğu Alan	N	$\bar{x}$	Ss	Sh	F	p	Farkın kaynağı
Boyut I	(1) Sosyal Bil.	152	4,34	,480	,038	4,590	,004*	1>3**
	(2) Tarih	46	4,42	,375	,055			2>3**
	(3) Coğrafya	17	4,03	,546	,132			3<4 **
	(4) Sınıf	16	4,59	,385	,096			
Boyut II	(1) Sosyal Bil.	152	3,45	,961	,077	2,834	,070	
	(2) Tarih	46	3,48	,840	,123			
	(3) Coğrafya	17	2,84	,961	,233			
	(4) Sınıf	16	3,53	,832	,208			
Boyut III	(1) Sosyal Bil.	152	4,33	,628	,050	2,040	,109	
	(2) Tarih	46	4,33	,615	,090			
	(3) Coğrafya	17	3,92	,999	,242			
	(4) Sınıf	16	4,26	,550	,137			
Boyut IV	(1) Sosyal Bil.	152	4,39	,594	,048	,879	,453	
	(2) Tarih	46	4,45	,486	,071			
	(3) Coğrafya	17	4,19	,868	,210			
	(4) Sınıf	16	4,45	,372	,093			
Boyut V	(1) Sosyal Bil.	152	4,13	,710	,057	8,857	,000*	1>3 **
	(2) Tarih	46	4,01	,652	,096			2>3**
	(3) Coğrafya	17	3,25	,879	,213			3<4**
	(4) Sınıf	16	4,29	,484	,121			
Boyut VI	(1) Sosyal Bil.	152	4,00	,941	,076	2,831	,039*	
	(2) Tarih	46	3,92	,832	,122			
	(3) Coğrafya	17	3,49	1,253	,304			
	(4) Sınıf	16	3,45	,949	,237			

* $p < 0,05$

** Tukey HSD testine göre istatistiksel olarak ortalamalar arasındaki farklılıkları

Tablo 7 incelendiğinde “Boyut I” görüşünde ($F=4,590$, $p=,004$), “Boyut V” görüşünde ($F=,8,857$, $p=,000$) ve “Boyut VI” görüşünde ($F=,2,831$, $p=,039$) öğretmenlerin verdikleri cevaplar ile mezun olduğu alan değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmuştur. “Boyut II” görüşünde ($F=2,834$, $p=,070$), “Boyut III” görüşünde ($F=2,040$, $p=,109$) ve “Boyut IV” görüşünde ($F=,879$, $p=,453$) öğretmenlerin verdikleri cevaplar ile mezun olduğu alan değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 7 incelendiğinde, “Boyut I” görüşünde Sosyal bilgiler mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,34$), tarih mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,42$), sınıf öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=4,59$) ortalama ile “Boyut I” görüşüne “kesinlikle sahibim” görüşünü belirtirken, coğrafya mezunu öğretmenler ($\bar{x}=4,03$) ortalama ile “sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut I” görüşünde öğretmenlerin verdikleri cevaplar mezun olduğu alan değişkenine göre anlamlı fark vardır ($p=,004$). Yapılan Tukey HSD testine göre “Boyut I” görüşünde sosyal bilgiler ile coğrafya arasında, sosyal bilgiler lehine ($p=,044$), tarih ile coğrafya arasında, tarih lehine ($p=,016$), coğrafya ile sınıf öğretmenliği arasında sınıf öğretmenliği lehine ($p=,003$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

“Boyut II” görüşünde sosyal bilgiler mezunu olanlar ($\bar{x}=3,45$), tarih mezunu olanlar ($\bar{x}=3,48$), sınıf öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=3,53$) ortalama ile “sahibim” görüşüne sahip iken, coğrafya öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=2,84$) ortalama ile “kararsızım” görüşüne sahiptirler. “Boyut II” görüşü ile mezun olduğu alan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=0,70$).

“Boyut III” görüşünde sosyal bilgiler mezunu olanlar ($\bar{x}=4,33$), tarih mezunu olanlar ($\bar{x}=4,33$), sınıf öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=4,26$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” görüşüne sahip iken, coğrafya öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=3,92$) ortalama ile “sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut III” görüşü ile mezun olduğu alan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=,109$).

“Boyut IV” görüşünde sosyal bilgiler mezunu olanlar ($\bar{x}=4,39$), tarih mezunu olanlar ($\bar{x}=4,345$), sınıf öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=4,45$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” görüşüne sahip iken, coğrafya öğretmenliği mezunu olanlar, ($\bar{x}=4,19$) ortalama ile “sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut IV” görüşü ile mezun olduğu alan arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=,453$).

“Boyut V” görüşüne sınıf öğretmenliği mezunu olanlar ($\bar{x}=4,29$) ortalama ile “kesinlikle sahibim” görüşünü, sosyal bilgiler mezunu olanlar ($\bar{x}=4,13$), tarih mezunu olanlar ($\bar{x}=4,01$) ortalama ile “sahibim” görüşü belirtirken, coğrafya mezunu olanlar ($\bar{x}=3,25$) ortalama ile “kararsızım” görüşüne sahiptirler. “Boyut V” görüşünde öğretmenlerin verdikleri cevaplar mezun olduğu alan değişkenine göre anlamlı bir ilişki bulunmuştur. ($p=,000$). Yapılan Tukey HSD testine göre “Boyut V” görüşünde sosyal bilgiler ile coğrafya arasında, sosyal bilgiler lehine ($p=,001$), tarih ile coğrafya arasında, tarih lehine ($p=,001$), coğrafya ile sınıf öğretmenliği arasında sınıf öğretmenliği lehine ($p=,000$) istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur.

“Boyut VI” görüşüne coğrafya mezunu olanlar ($\bar{x}=4,00$), tarih mezunu olanlar ($\bar{x}=3,92$), coğrafya mezunu olanlar ($\bar{x}= 3,49$), sınıf öğretmenleri ise ($\bar{x}=3,45$) ortalama ile “Boyut VI” görüşüne sahip olduklarını belirtmişlerdir. “Boyut VI” görüşünde öğretmenlerin verdikleri cevaplar mezun olduğu alan değişkenine göre anlamlı fark tespit edilmiştir ($p=,039$). Fakat Yapılan Tukey HSD analizi sonucunda mezun olunan alanlar arasında manalı bir ilişki çıkmamıştır.

Çalıştığı Kurum Değişkeni ile İlgili Bulgular**Tablo 8.** Çalıştığı kurum değişkeni ile öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri boyutlarına ilişkin verilen dağılımı.

Boyutlar	Çalıştığı Kurum	n	$\bar{x}$	Ss	Sh	p
Boyut I	Devlet okulu	182	4,25	,453	,033	,005*
	Özel okul	49	4,72	,335	,047	
Boyut II	Devlet okulu	182	3,22	,893	,066	,412
	Özel okul	49	4,11	,763	,109	
Boyut III	Devlet okulu	182	4,21	,654	,048	,075
	Özel okul	49	4,63	,565	,080	
Boyut IV	Devlet okulu	182	4,29	,588	,043	,001*
	Özel okul	49	4,77	,397	,056	
Boyut V	Devlet okulu	182	3,91	,721	,053	,022*
	Özel okul	49	4,60	,497	,071	
Boyut VI	Devlet okulu	182	3,71	,946	,070	,000*
	Özel okul	49	4,64	,570	,081	

* p<0,05

Tablo 8 incelendiğinde “Boyut I” görüşünde devlet okulunda görev yapanlar ($\bar{x}=4,25$), özel okulda görev yapanlar ise ($\bar{x}=4,72$) ortalama ile bu görüşe “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut I” görüşü ile çalıştığı kurum arasında özel okul lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=,005$).

“Boyut II” görüşünde devlet okulunda görev yapanlar ($\bar{x}=3,22$) ortalama ile “kararsız” olduklarını, özel okulda görev yapanlar ise ($\bar{x}=4,11$) ortalama ile bu görüşe “sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut II” görüşü ile çalıştığı kurum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=,412$).

“Boyut III” görüşünde devlet okulunda görev yapanlar ($\bar{x}=4,21$), özel okulda görev yapanlar ise ($\bar{x}=4,63$) ortalama ile bu görüşe “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut III” görüşü ile çalıştığı kurum arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmamıştır ($p=,412$).

“Boyut IV” görüşünde devlet okulunda görev yapanlar ($\bar{x}=4,29$), özel okulda görev yapanlar ise ($\bar{x}=4,77$) ortalama ile bu görüşe “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut IV” görüşü ile çalıştığı kurum arasında özel okul lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=,001$).

“Boyut V” görüşünde devlet okulunda görev yapanlar ($\bar{x}=3,91$) ortalama ile “sahibim” görüşüne, özel okulda görev yapanlar ise ($\bar{x}=4,60$) ortalama ile bu görüşe “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler.

“Boyut V” görüşü ile çalıştığı kurum arasında özel okul lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=,022$).

“Boyut VI” görüşünde devlet okulunda görev yapanlar ($\bar{x}=3,71$) ortalama ile “sahibim” görüşüne, özel okulda görev yapanlar ise ($\bar{x}=4,64$) ortalama ile bu görüşe “kesinlikle sahibim” görüşüne sahiptirler. “Boyut VI” görüşü ile çalıştığı kurum arasında özel okul lehine istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmuştur ($p=,000$).

Sonuç ve Öneriler

Literatürdeki ilgili araştırmalara bakıldığında, bazı çalışmalar araştırmamızla benzerlik göstermektedir (Hacisalihoğlu, 2008; Verim, 2013; Eroldoğan, 2007; Sur, 2012). Araştırmamızda cinsiyet, kıdem ve branş değişkenleri dikkate alınarak karşılaştırmalar yapılmıştır. Araştırmamızda çalıştığı kurum değişkeni ile ilgili çalışmalara ulaşılamadığından karşılaştırmalar yapılamamıştır.

Yaptığımız araştırmada cinsiyet değişkenine ilişkin anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. “Dersin genel analizi, planlanması, tasarımı, değerlendirilmesi ve ders anlatabilmek”, “Derste internet ve yazılı materyal üretmek için bilgisayar kullanabilmek”, “Çeşitli araç gereçleri kullanabilmek”, “Programlı ve iki boyutlu basılı öğretim materyali hazırlayabilmek”, “Akıllı tahta ve tablet bilgisayar kullanabilmek” görüşüne kadın ve erkek öğretmenler genel olarak “sahip” iken “Uzaktan eğitim, zeki öğretim sistemleri ve çoklu ortam kullanabilmek” görüşüne erkek öğretmenler “sahibim” görüşüne sahip iken kadın öğretmenler ise “kararsızım” cevabını vermişlerdir.

Hacisalihoğlu (2008)’ nun çalışmasında, bilgisayar, kitap, multimedya, ses kasetleri, teyp ve data projeksiyon kullanımında farklılıklar görülmektedir. Kitap, ses kasetleri ve teybi kadınların, bilgisayar, multimedya ve data projeksiyonu ise erkeklerin daha fazla kullandıkları görülmektedir. Verim (2013)’te çalışmasında, “Uzaktan eğitim, zeki öğretim sistemleri ve çoklu ortam” kullanabilmek boyutlarında erkek öğretmenler, kadın öğretmenler arasında farklılıklar bulunmuştur. “Akıllı tahta ve tablet bilgisayar” kullanabilmek boyutunda erkek öğretmenler ve kadın öğretmenler arasında t- testi ile anlamlı farklılıklar bulunmuştur. “Akıllı tahta ve tablet bilgisayar” kullanımı boyutunda teknolojinin derslerde kullanılması hususunda kadınların görüşlerinde erkeklere göre farklılıklar görülmüştür. Eroldoğan (2007) ve Sur (2012) çalışmasında, cinsiyet değişkeni ile ilgili öğretmen görüşleri arasında farklılıklara ulaşılamamıştır. Ancak araştırmaya katılan öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanmaya ilişkin tutumlarında erkek öğretmenlerin tutumlarının kadınlara göre daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu durumun ise eğitim-öğretim ortamına yansımalarını düşünmektedir.

Yaptığımız araştırmada kıdem değişkeni ile ilgili tüm boyutlarda anlamlı bir farka ulaşılamamıştır. Birinci, üçüncü ve dördüncü boyutlara öğretmenler “kesinlikle sahibim” görüşünü belirtirken, beş ve altıncı boyutlara “sahibim” görüşünü belirtmişlerdir. İkinci boyut “Uzak eğitim, zeki öğretim sistemleri ve çoklu ortam kullanabilmek” görüşüne ise, 1-5 yıl arasındaki öğretmenler “kararsızım”, 6-10 yıl arası öğretmenler “kararsızım”, 11-15 yıl arası öğretmenler “sahibim”, 16-20 yıl arası

öğretmenler “sahibim” ve 21 yıl ve üstü öğretmenler “kararsızım” görüşünü belirtmişlerdir.

Hacisalihoğlu (2008), araştırmasında kıdem değişkeni ile ilgili anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Hacisalihoğlu’ nun araştırmasına göre 10 yıl üstü hizmet süresi olan öğretmenlerin teknolojik araçları daha yaygın olarak kullanıldığı görülmüştür. Verim (2013)’te çalışmasında, “Derste internet ve yazılı materyal üretmek için bilgisayar kullanabilmek” ve “Akıllı tahta ve tablet bilgisayar” kullanabilmek boyutlarında anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Eroldoğan (2007)’te çalışmasında, internet tabanlı teknolojinin kullanımı, 15 yaş ve altındaki öğretmenler için daha yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bilgisayar teknolojileri ve kıdem arasındaki ilişki göz önüne alındığında, 10 yıl ve daha az yıl çalışan öğretmenlerin teknolojiyi daha fazla kullandıkları, kıdemi düşük olan öğretmenlerin farklı yöntemlere daha yatkın oldukları belirlenmiştir. Sur (2012)’de çalışmasında, öğretmen görüşleri arasında farklılıklar bulunmuştur. Bilgisayar kullanım sıklıklarına bakıldığında hizmet yılı 1-10 arasında olan öğretmenlerin %45,8 oranında çoğunluğunun her zaman bilgisayar kullandıkları görülürken, buna karşın hizmet yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerin %30,1 oranında çoğunluğunun her zaman, hizmet yılı 21 yıl üstü olan öğretmenlerin %66,7 oranında çoğunluğunun nadiren bilgisayar kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. İnternet teknolojisi kullanım sıklıklarına bakıldığında hizmet yılı 11-20 yıl arasında öğretmenlerin %46,4 oranında çoğunluğunun sıklıkla internet kullandıkları görülürken, buna karşın hizmet yılı 1-10 yıl arasındaki öğretmenlerin %37,3 çoğunluğunun sıklıkla, hizmet yılı 21 yıl üstü olan öğretmenlerin %66,7 oranında çoğunluğunun nadiren internet kullandıkları görülmektedir. Bu sonuçlara bakıldığında hizmet yılı 11-20 yıl arasında olan öğretmenlerin internet kullanma sıklıklarının daha yüksek düzeyde olduğu sonucuna ulaşmıştır.

Yaptığımız çalışmada alan değişkeni ile ilgili olarak, “Dersin Genel Analizi, Planlaması, Tasarımı, Değerlendirmesini Yapabilmek ve Ders Anlatabilmek” ile “Programlı ve İki Boyutlu Basılı Öğretim Materyali Hazırlayabilmek” boyutunda; sosyal bilgiler ile coğrafya arasında sosyal bilgiler lehine, tarih ile coğrafya arasında tarih lehine ve coğrafya ile sınıf öğretmenliği arasında sınıf öğretmenliği lehine istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Coğrafya, tarih, sosyal bilgiler, sınıf öğretmenliği mezunları “Akıllı tahta ve tablet bilgisayar” kullanabilmek boyutuna “sahip” olduklarını belirtmişlerdir. Özellikle “Dersin Genel Analizi, Planlaması, Tasarımı, Değerlendirmesini Yapabilmek ve Ders Anlatabilmek” boyutunda sınıf öğretmenlerinin lehine anlamlı bulunması, bu alandaki öğretmenlerin derslere hazırlıklı ve plan yapıp gittikleri düşünülebilir.

Hacisalihoğlu (2008), edebiyat, matematik, fen bilimleri, sosyal bilimler, felsefe grubu, meslek dersleri, genel yetenek grubu, yabancı dil ve diğer branşlar arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Verim (2013), alan değişkeni ile ilgili anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Bunun nedenini, şu şekilde belirtmiştir: Öğretmenlerin lisans eğitimlerinde öğretim teknolojileri ve materyal geliştirme tasarım dersleri almaları, bu dersi almayan öğretmenlerin ise hizmet içi eğitimler ve kişisel ilgi ve çabalarıyla kendilerini geliştirdiklerini ifade etmiştir. Eroldoğan (2007) çalışmasında, internet temelli teknolojiler arasında arama motorları için anlamlı bir farklılıklar

bulmuş, arama motorları kullanım düzeyleri sırasıyla sosyal bilgiler, İngilizce, fen bilgisi, Türkçe ve matematik olarak belirlenmiştir. Görsel-işitsel teknolojilerde ise sosyal bilgiler öğretmenlerinin diğer alanlara göre daha yoğun olarak kullandıkları sonucuna ulaşmıştır. Sur (2012), alan değişkenleri ile ilgili anlamlı farklılıklara ulaşmamıştır. Ancak meslek dersleri ve kültür dersleri değerlendirilmiş olup meslek dersleri öğretmenlerinin bilgisayar ve internet teknoloji kullanımının yüksek olduğunu ifade etmiştir.

Görev yaptığı kurum değişkeninde Boyut I: “Dersin Genel Analizi, Planlaması, Tasarımı, Değerlendirmesini Yapabilmek ve Ders Anlatabilmek”, Boyut IV: “Çeşitli Araç ve Gereçleri Kullanabilmek”, Boyut V: “Programlı ve İki Boyutlu Basılı Öğretim Materyali Hazırlayabilmek” ile Boyut VI: “Akıllı Tahta ve Tablet Bilgisayar Kullanabilmek” boyutlarında özel okul lehine anlamlı farklılık tespit edilmiştir. Bunun nedeni olarak, özel okullarda öğretim teknolojileri ve materyallerinin daha iyi imkanlarda olduğu şeklinde yorumlanabilir.

Araştırma bulguları neticesinde, cinsiyet değişkeninin sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşlerinde belirleyici olmadığını söyleyebiliriz. Aynı şekilde, kıdem değişkenini de sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşlerinde farklılık oluşturmamaktadır. Mezun olunan alan ve görev yapılan kurum değişkeni sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanımına ilişkin görüşlerinde belirleyici etmen olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu bağlamda, mezun olunan ilgili alanlarda öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersi geliştirilebilir. Öğretmenlere hizmet içi eğitim ve kurslar verilebilir. Devlet okulunda görev yapan sosyal bilgiler öğretmenlerinin öğretim teknolojileri ve materyal kullanım fırsatları geliştirilmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Apperson, J. M. Laws, E. L. & Scepanky, J. A. (2006). The impact of presentation graphics on students' experience in the classroom. *Computers and Education*, 47(1), 116-126.
- Audrey, R. M-Q. (2008). Utilizing Powerpoint presentation to promote fall prevention among older adults. *The Health Educator*, 40(1), 46-52.
- Barrera-Osori F. (2007). *The impact of private provision of public education: empirical evidence from Bogotá's concession schools*. Policy Research Working Paper, Washington, DC: World Bank.
- Bjorkman, M. (2004). *Public funding in the educational sector and its effect on test scores: Evidence from Uganda*. IIES Working Paper. Stockholm: Stockholm University.
- Çetintürk, F. (2014). *Okul duvarlarında yer alan görsel materyallerin sosyal bilgiler öğretimindeki yerine ilişkin öğrenci görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Eroldoğan, Y. , A. (2007).*İlköğretim II. kademe okullarındaki branş öğretmenlerinin, bazı değişkenlere göre öğretim teknolojilerini kullanma düzeylerinin incelenmesi*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Ertürk, S.(1972). *Eğitimde program geliştirme*. Ankara: Yelkenetepe Yayınları.
- Garton, S. & Graves, K. (2014). Materials in ELT: Current Issues. In International perspectives on materials in *intentional perspectives on English language teaching*. Ed: S. Garton and K. Graves editors. Basingstoke: Palgrave Macmillan, 1-15.
- Glewwe, P., Kremer, M. & Moulin, S. (2009). Many children left behind? Textbooks and test scores in Kenya. *American Economic Journal: Applied Economics*, 1 (1), 112-135.
- Göksel, O. (2007). *Sosyal bilgiler öğretiminde harita ve grafik kullanımının eğitimi destekleme düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Manisa.
- Gülbahar, Y. (2012). *Öğretim araç ve gereçleri, öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı*, Ankara: Anı Yayıncılık.
- Güven, İ. (2001). Öğretmen yetiştirmenin uluslararası boyutu, *Milli Eğitim Dergisi*, 150, 20-27.
- Hacısalihoğlu, H. (2008). *Ticaret meslek liselerinde görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanım düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.

- Harsono, Y. M. (2007). Developing learning materials for specific purposes. *TEFLIN (The Association for the Teaching of English as a Foreign Language in Indonesia) Journal*, 18 (2), 169-179.
- Kul, U., Celik, S., & Aksu, Z. (2018). The impact of educational material use on mathematics achievement: A meta-analysis. *International Journal of Instruction*, 11(4), 303-324.
- Muralidharan, K. & Sundararaman, V. (2010). The impact of diagnostic feedback to teachers on student learning: experimental evidence from India. *Economic Journal*, 120 (546), 187-203.
- Paul, W. R. (1984). Critical thinking: fundamental to education for a free society. *Educational Leadership*. 42 (1), 5-14.
- Sur, D. (2012). *Meslek liselerinin büro yönetimi ve sekreterlik programlarında görev yapan öğretmenlerin eğitim teknolojilerini kullanma düzeylerini belirlemeye yönelik bir araştırma*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Şimşek, N. (2002). *Derste Eğitim Teknolojisi Kullanımı*. Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Uzunöz, A., Aktepe, V., Gündüz, M. (2017). Öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı dersinin, mesleki açıdan kazandırdıklarına ilişkin öğretmen adaylarının görüşleri: Nitel bir çalışma. *Journal of Qualitative Research in Education*, 5(3), 317-339.
- Varank, İ., Ergün, S. (2009). Uygulamaya dayalı öğretim teknolojileri ve materyal tasarımı becerileri ölçeği geliştirme. *M.Ü. Atatürk Eğitim Fakültesi Eğitim Bilimleri Dergisi*, 29, 173-185.
- Verim, G. (2013). *ortaöğretim kurumlarında görev yapan öğretmenlerin öğretim teknolojileri ve materyal tasarımına ilişkin görüşleri*, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Afyon.
- Vermeersch, C. & Kremer, M. (2005). *School meals, educational achievement and school competition: evidence from a randomized evaluation*, Policy Research Working Paper, Washington, DC: World Bank.
- Vural, B. (2004). *Eğitim – öğretimde teknoloji ve materyal kullanımı*. İstanbul: Hayat Yayıncılık.
- Yani, A., Ahmad, S.S.B.H. (2018). The instructional materials of the Arabic language teaching for non-Arabic speakers in the republic of Indonesia: A typical study of the state University of Malang, Indonesia, *European Journal of Education Studies*, 5 (6), 83-94.

Extended Abstract

A course that is taught by using instructional technology and tools makes learning more meaningful and efficient in education. The course, which is taught with the use of instructional technologies and materials, provides positive development on the student. Therefore, it is important that teachers use instructional technologies and materials. This research was conducted to determine the opinions of social studies teachers working in Adana on instructional technologies and material usage.

Methodology

This research, a descriptive research and scanning / survey method is used. The sampling of the study consists of 231 social studies teachers, specified by an appropriate sampling method which is not a random method, working in four central districts (Seyhan, Sarıçam, Yüreğir and Çukurova) of Adana.

In the research "Teaching Technologies and Material Design Skills" questionnaire is used as a data collection tool. While analyzing data, frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation t-test and analysis of variance are used. There are four variables in the research: these are gender (Male-Female), seniority (1-5, 6-10, 11-15, 16-20, 21 and over), field (social studies, history, geography and class teaching), the Institution of the teachers worked (public schools-private schools).

Findings

As a result of the findings of the study, no statistically significant difference was found between the views of female and male teachers according to the gender variable. According to seniority variable, no statistically significant relationship was found in any of the views. Significant differences have been reached in some dimensions according to the field and the institution. The majority of the teachers who participated in the study reported that they had received training in courses or seminars for computer technology and program.

Conclusions and Discussion

When the related researches in the literature are examined, some studies show similarity with our research (Hacısalihoğlu, 2008; Yield, 2013; Eroldoğan, 2007; Sur, 2012).

In our study, no significant difference was found regarding the gender variable. General analysis, planning, design, evaluation and explanation of the course ", Ability to use computers for internet and written material production ", "To be able to use various tools", "To be able to prepare programmed and two-dimensional printed teaching materials", While male and female teachers generally have "the idea of" using smart board and tablet computer ". "Distance education, intelligent education

systems and the use of multimedia” opinion male teachers have the opinion that “I have” and female teachers I am undecided”.

In our study, no significant difference was found in all dimensions related to seniority variable. In the first, third and fourth dimensions, the teachers stated that I definitely have the view, and the I have the view “in the five and sixth dimensions. The second dimension is “I am undecided”, 1-5 years teachers “undecided”, 11-15 years teachers I have”, 16-20 Teachers between the years “I have” and teachers 21 years and over stated I am undecided”.

Regarding the branch variable in our study, To be able to make the general analysis, planning, design and evaluation of the course and lecturing; In the dimension of Preparing Programmed and Two Dimensional Printed Teaching Materials”; There was a statistically significant relationship between social studies and geography, between history and geography, and between geography and classroom teaching. The graduates of geography, history, social studies and classroom teachers stated that they have smart board and tablet computer dimension.

In the institution variable Dimension I: General Analysis, Planning, Design and Evaluation of the Course and Lecturing; Dimension IV: “Using Various Tools and Materials”; Dimension V: “Prepare Programmed and Two Dimensional Printed Teaching Materials”; Dimension VI: Significant differences were found in “Using Smart Board and Tablet Computer”.

Our teachers said that they are generally good at using technology and materials related to their own branches and fields. This shows that they attach importance to the use of technology and materials. Most of the teachers stated that they have taken courses / training about instructional technologies and related computer program. Almost half of the teachers who participated in the research said that they received help in preparing teaching materials. Most of the teachers experienced problems in preparing instructional materials. In addition, they stated that there was little material and equipment in the social studies course. They stated that they had encountered some problems while preparing the teaching material and they proposed solutions for this.

As a result of the research findings, it can be said that the gender variable is not determinative in the opinions of social studies teachers about the use of instructional technologies and materials. Similarly, the seniority variable does not differ in the opinions of social studies teachers about the use of instructional technologies and materials. Graduated field and institution variable is the determining factor in the opinions of social studies teachers about the use of instructional technologies and materials. In this context, instructional technologies and material design courses can be developed in related fields. In-service training and courses can be provided to teachers. It may be suggested that social studies teachers working in public schools should develop instructional technologies and material use opportunities.